

تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای)

در جمهوری اسلامی ایران

www.ketab.ir

دکتر محمد حسینی

دکتر علیرضا صادق‌زاده قمصری

تابستان ۱۴۰۰

حسینی، محمد، ۱۳۴۲-

تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای) در جمهوری اسلامی ایران / دکتر محمد حسینی، دکتر علیرضا صادق‌زاده قمصری. - قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ دانشگاه فرهنگیان، ۱۴۰۰.
پانزدهم، ۲۶۱ص. - (پژوهشگاه حوزه و دانشگاه؛ ۵۷۶: علوم تربیتی؛ ۵۶)

ISBN: 978-600-298-361-9

بها: ۴۵۵۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

کتابنامه، ص. [۲۳۷] - ۲۴۰: همچنین به صورت زیرنویس.
نمایه.

۱. آموزش و پرورش -- ایران. ۲. Education -- Iran. ۳. آموزش و پرورش -- ایران -- فلسفه. ۴. Philosophy -- Iran -- Education. الف. صادق‌زاده قمصری، علیرضا، ۱۳۴۲- ب. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه. ج. دانشگاه فرهنگیان.

۳۷۰/۹۵۵

LB۱۳۵۱

۸۴۴۲۰۹۲

شماره کتابشناسی ملی

تبیین فلسفه تربیت رسمی و عمومی (تربیت مدرسه‌ای) در جمهوری اسلامی ایران
مؤلفان: دکتر محمد حسینی (عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش)

و دکتر علیرضا صادق‌زاده قمصری (عضو هیئت‌علمی دانشگاه تربیت مدرس)

ویراستار: سیدعدنان اسلامی اردکانی

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و دانشگاه فرهنگیان

صفحه‌آرایی: تحریر اندیشه

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

تعداد: ۵۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سعیدی

چاپ: قم-سبحان

قیمت: ۴۵۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه محفوظ و نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.

قم: ابتدای شهرک پردیسان، بلوار دانشگاه، نبش میدان علوم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۱۱۰۰ (انتشارات ۳۷۱۸۵-۳۱۵۱-۳۲۸۰۳۰۹۰، ص.پ. ۳۷۱۸۵-۳۱۵۱)

تهران: خ انقلاب، بین وصال و قدس، کوی اسکو، پلاک ۴، تلفن: ۶۶۴۰۲۶۰۰

info@rihu.ac.ir

www.rihu.ac.ir

فروشگاه اینترنتی: <http://rihu.ac.ir/fa/book>

مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۲۷، تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۶۳۵-۶

به نام آنکه کثرت آموخت تا بنده ای صلاح تربیت نمایم

پیشگفتار

همکاری دانشگاه فرهنگیان و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه به صورت رسمی با انعقاد تفاهم نامه همکاری علمی بین دو مرکز از سال ۱۳۹۴ آغاز شد. انگیزه اولیه همکاری ناظر به زمینه سازی برای تحقق دو تبصره ذیل ماده ۲۳ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان بود که در تبصره ۱ آن آمده است که برنامه های آموزشی، پژوهشی و تربیتی دانشگاه مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و متناسب با نیازهای « وزارت آموزش و پرورش » با توجه به اهداف مندرج در ماده ۲ این اساسنامه، توسط دانشگاه تهیه و به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای تصویب ارسال خواهد شد. در تبصره دو به این مطلب اشاره شده که با توجه به اهداف تربیتی دانشگاه حداقل تعداد ۳۵ واحد درسی در دو سال اول تمام رشته ها، مشتمل بر دروس معارف دینی و تعلیم و تربیت اسلامی می باشد.

در این راستا همکاری در تدوین عناوین و سرفصل های درسی مرتبط با تعلیم و تربیت اسلامی و نیز تألیف کتاب برای دروس هشت گانه تعلیم و تربیت اسلامی (۱۹ واحد درسی اختصاصی دانشگاه فرهنگیان) و برنامه دانش افزایی اساتید دروس مذکور در دستور کار قرار گرفت. در ادامه نیز همکاری در زمینه سازی برای استقرار و فعالیت پژوهشکده تعلیم و تربیت اسلامی (در قالب دبیرخانه دروس تعلیم و تربیت اسلامی و کتابخانه تخصصی تعلیم و تربیت اسلامی) استمرار یافت و تاکنون پروژه های متعددی برای دانشگاه فرهنگیان انجام داده است که به برخی از آنها در اینجا اشاره می شود:

۱. راه‌اندازی کارگروه تولید و تأمین محتوای دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان؛
 ۲. تهیه و چاپ کتابچه راهنمای منابع دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان (ویرایش نخست و دوم)؛
 ۳. تهیه و تدوین برنامه راهبردی تأسیس پژوهشکده تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان؛
 ۴. تدوین برنامه علمی و اجرایی گروه مطالعات بنیادین و نظری پژوهشکده تعلیم و تربیت اسلامی؛
 ۵. برگزاری دوره‌های توانمندسازی مدرسان و تربیت اساتید دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان؛
 ۶. زمینه‌سازی و عقد تفاهم‌نامه جامع همکاری دانشگاه فرهنگیان و حوزه‌های علمیه در راستای دستیابی به اهداف مشترک در حوزه تعلیم و تربیت و نشر معارف اسلام ناب و مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام)؛
 ۷. تهیه ضوابط برنامه‌ریزی آموزشی دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان؛
 ۸. اجرای پروژه «وضعیت‌سنجی و نیازسنجی از وضع موجود مدرسان دروس تعلیم و تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان»؛
 ۹. طراحی «آمایش ملی در سراسر پردیس‌ها» به منظور گردآوری «بانک اطلاعات جامع مدرسان دروس تعلیم و تربیت اسلامی»؛
 ۱۰. طراحی و راه‌اندازی کتابخانه تخصصی تربیت اسلامی دانشگاه فرهنگیان؛
 ۱۱. تولید محتوای الکترونیکی پشتیبان و همچنین محتوای کمک‌آموزشی برای مدرسان دروس تعلیم و تربیت؛
 ۱۲. تألیف کتاب‌های ۱. تربیت دینی کودک و نوجوان؛ ۲. چالش‌های تربیت اسلامی؛ ۳. اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام؛ ۴. تجارب مدارس اسلامی معاصر؛ ۵. مراحل تحول دین‌داری؛ ۶. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی؛ ۷. فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران؛ ۸. سیره تربیتی پیامبر ﷺ و اهل بیت (علیهم‌السلام).
- در پایان پژوهشگاه حوزه و دانشگاه لازم می‌داند از رئیس و معاون پژوهشی دانشگاه فرهنگیان آقایان دکتر حسین خنیفر و علی‌باقر طاهری‌نیا، دکتر اسماعیل اولی، مدیر پشتیبانی و تولید علم بومی، دکتر سیدصاحب موسوی، رئیس گروه تألیف کتب دانشگاهی، دکتر سیدحسین محمدپور، مدیریت امور پردیس‌های قم و حجت‌الاسلام دکتر سیدنقی موسوی بابت همکاری مجدانه در اجرای قرارداد مشترک سپاسگزاری نماید.

فهرست مطالب

مقدمه ۱

فصل اول: آموختن فلسفه تربیت مدرسه‌ای؛ چرا و چگونه؟

- پیش‌سازمان‌دهنده بحث ۶
- ۱-۱. یادگیری فلسفه تربیت مدرسه‌ای؛ چرا؟ ۷
- ۲-۱. چگونگی یادگیری فلسفه تربیت مدرسه‌ای ۱۴
- ۳-۱. پرسش‌هایی برای بحث در کلاس ۱۸
- ۴-۱. جمع‌بندی و دریافت شخصی از کلیت مباحث فصل و پرسش‌های ایجادشده ۱۹
- ۵-۱. فعالیت‌های تکمیلی پیشنهادی ۱۹
- ۶-۱. منابع تکمیلی ۱۹

فصل دوم: تحلیلی تاریخی از پیدایش مدرسه در جهان و ایران

- پیش‌سازمان‌دهنده بحث ۲۲
- ۱-۲. عوامل و زمینه‌های پیدایش مدرسه جدید ۲۳
- ۱-۱-۲. اصلاح دینی ۲۳
- ۲-۱-۲. انقلاب صنعتی ۲۴
- ۳-۱-۲. آشکار شدن اهمیت تربیت دوره کودکی و نوجوانی ۲۴
- ۴-۱-۲. تحولات فلسفه سیاسی در غرب ۲۵
- ۲-۲. انگیزه تأسیس مدرسه در ایران؛ رمزگشایی از راز قدرت غرب ۲۷
- ۳-۲. چالش‌های استقرار مدرسه جدید در ایران معاصر ۳۱
- ۴-۲. تداوم و تثبیت ساختار جدید مدارس ۳۴
- ۵-۲. پرسش‌هایی برای بحث و گفتگو ۳۷
- ۶-۲. جمع‌بندی و دریافت شخصی از کلیت مباحث فصل و پرسش‌های ایجادشده ۳۷
- ۷-۲. فعالیت‌های تکمیلی پیشنهادی ۳۷

۲۰۷	آماده شدن.....
۲۰۸	کسب شایستگی های لازم.....
۲۰۹	بخش دوم: تبیین چیستی، چرایی و چگونگی تربیت.....
۲۰۹	الف) چیستی تربیت.....
۲۱۰	ب) چرایی تربیت.....
۲۱۰	جایگاه تربیت.....
۲۱۰	غایت، نتیجه؛ هدف کلی و اهداف تربیت.....
۲۱۲	ج) چگونگی تربیت.....
۲۱۲	انواع تربیت.....
۲۱۲	با توجه به حیثیت‌ها یا شئون حیات آدمی.....
۲۱۳	با توجه به میزان و نحوه شمول.....
۲۱۳	با توجه به نحوه حضور متریان.....
۲۱۴	عوامل (اجتماعی) سهیم و مؤثر در تربیت.....
۲۱۶	ارکان فرایند تربیت.....
۲۱۷	اصول تربیت.....
۲۱۷	انطباق با نظام معیار اسلامی.....
۲۱۷	اولویت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی.....
۲۱۸	ارتباط با خداوند و تکیه بر تدابیر ربوبی و.....
۲۱۸	تدریج و تعالی مرتبتی.....
۲۱۹	عقل‌ورزی.....
۲۱۹	اعتدال.....
۲۱۹	سندیت و مرجعیت مرییان (براساس شایستگی).....
۲۲۰	حفظ و ارتقای آزادی متریان.....
۲۲۰	حفظ و ارتقای کرامت.....
۲۲۱	عدالت تربیتی.....
۲۲۱	یکپارچگی و انسجام.....
۲۲۲	پویایی و انعطاف‌پذیری (ضمن حفظ اصول).....
۲۲۲	تعامل همه‌جانبه.....
۲۲۳	مشارکت و هماهنگی.....
۲۲۳	پاسخ‌گویی و نظارت.....
۲۲۴	نقد مصالِح تربیتی.....
۲۲۴	توجه به فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی.....
۲۲۴	آینده‌نگری.....

پیوست دوم: خلاصه‌ای از مبانی سیاسی، حقوقی

۲۲۵.....	مبانی سیاسی.....
۲۳۰.....	مبانی حقوقی.....
۲۳۲.....	حق بر تربیت.....

منابع

۲۳۷.....	منابع فارسی.....
۲۴۰.....	منابع لاتین.....

نمایه‌ها

۲۴۱.....	نمایه آیات.....
۲۴۲.....	نمایه روایات.....
۲۴۳.....	نمایه اصطلاحات.....

www.ketab.ir